

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI
MINISTRY OF HIGHER AND SECONDARY SPECIALIZED EDUCATION
OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN
TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ORIENTAL STUDIES

**“POSTPANDEMIYA SHAROITIDA TASHQI IQTISODIY
FAOLIYAT: MUAMMO VA YECHIMLAR” MAVZUSIDAGI**

Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani

ILMIY MAQOLALAR VA MA'RUZALAR TO'PLAMI

**“FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY IN POSTPANDEMIC
CONDITIONS: PROBLEMS AND SOLUTIONS
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

2021-yil 4-dekabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS
TA‘LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI**

**“POSTPANDEMIYA SHAROITIDA TASHQI IQTISODIY
FAOLIYAT: MUAMMO VA YECHIMLAR
MAVZUSIDA XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMANI
ILMIY MAQOLALAR VA MA‘RUZALAR TO‘PLAMI**

Toshkent - 2021

“Postpandemiya sharoitida tashqi iqtisodiy faoliyat: muammo va yechimlar” mavzusida xalqaro ilmiy-amaliy anjumani ilmiy maqolalar va ma’ruzalar to‘plami. – T.: 2021-yil 4-dekabr.

Mazkur to‘plamda mamlakatimiz va xorijiy olimlarning pandemiya davrida jahon iqtisodiyoti rivojlanishining o‘ziga xos xususiyatlari, pandemiya va undan keyingi davrda milliy xo‘jaliklar tashqi savdo aloqalarining zamonaviy shakllarini rivojlantirish istiqbollari, Covid-19 pandemiyasining mamlakatlar tashqi iqtisodiy faoliyati rivojlanishiga ta'siri va ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlar hamda yangi sharoitda xalqaro turizmni rivojlantirishning asosiy yo‘nalishlari va imkoniyatlari masalalariga bag‘ishlangan ilmiy ma'ruzalari va maqolalar o‘rin olgan.

Anjuman materillari to‘plami professor-o‘qituvchilar, doktorantlar, mustaqil tadqiqotchilar magistrantlar va talabalar uchun mo‘ljallangan.

To‘plam tahrir hay’ati qarori bilan chop etishga tavsiya etildi.

Mas’ul muharrirlar:

i.f.d. prof. Ahunova G.N.

PhD Qodirova Z.A.

Tahrir hay’ati:

i.f.n., dots. Kamilova M.H.

i.f.n. Xolmatov N.B.

i.f.n. Xusanov Ch.K.

i.f.n. Azizova N.T.

tayanch doktorant Gaziyeva S.S.

tayanch doktorant Musayeva R.A.

tayanch doktorant Niyazaliyev J.Y.

Taqrizchilar:

i.f.d., prof. Rasulov T.S.

i.f.n., dots. Ermamatov Sh.J.

Mazkur to‘plamga kiritilgan materillarning mazmuni, undagi statistik ma’lumotlar va me’yoriy hujjatlar sanasining to‘g‘riligiga hamda tanqidiy fikr-mulohazalarga mualliflarning o‘zlari mas’uldirlar.

**MINISTRY OF HIGHER AND SECONDARY SPECIALIZED
EDUCATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN
TASHKENT STATE UNIVERSITY OF EASTERN STUDIES**

**“FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY IN POSTPANDEMIC
CONDITIONS: PROBLEMS AND SOLUTIONS
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

Tashkent 2021

Collection of articles of the International Scientific-Practical Conference "Foreign Economic Activity in the Postpandemic Environment: Problems and Solutions". - T .: December 4, 2021.

In this collection, local and foreign scientists discuss the peculiarities of the world economy during the pandemic, the prospects for the development of modern forms of foreign trade relations of national economies in the pandemic and its aftermath, the impact of the Covid-19 pandemic on the development of foreign economic activity, the economic consequences and the main directions and opportunities for the development of international tourism in the new conditions.

The conference materials are intended for professors, doctoral students, independent researchers, masters and students.

The collection was recommended for publication by the decision of the editorial board.

Editors-in-Chief:

DSc, professor Ahunova G.N.

PhD Qodirova Z.A.

Editorial Board:

PhD, assoc.prof. Kamilova M.H.

PhD Kholmatov N.B.

PhD Xusanov Ch.K.

PhD Azizova N.T.

PhD candidate Gaziyeva S.S.

PhD candidate Musayeva R.A.

PhD candidate Niyazaliyev J.Y.

Reviewers:

DSc, professor Rasulov T.S.

PhD, assoc.prof. Ermamatov Sh.J.

The authors are responsible for the content of the materials included in this collection, the accuracy of the statistics and the date of the normative documents, as well as the critical comments.

KIRISH

2019-yilning oxirida Xitoyning Uxan shahrida boshlangan COVID-19 virusi qisqa muddat ichida Yevropa, Osiyo, AQSh va Afrika mintaqalarining 200 dan ortiq mamlakatlariga tarqalib ulgurdi va yer yuzida pandemiyani keltirib chiqardi. Pandemiyaning rivojlanishi dunyo mamlakatlarida iqtisodiy ko'rsatkichlarning keskin pasayishiga hamda tovar va xizmatlar savdosining global va mintaqaviy miqyosda keskin qisqarib ketishiga olib keldi.

2020-yilning o'rtalaridan boshlab davlatlar yangi sharoitda tashqi iqtisodiy faoliyat subyektlarini tartibga solish borasida birin-ketin me'yoriy-huquqiy xujjatlarni qabul qila boshladilar. Mamlakatlar o'rtasidagi chegaralarning yopilishi hukumatlar tomonidan oziq-ovqat maxsulotlarini yetkazib berish bo'yicha cheklovlarning qo'yilishiga, tibbiy ahamiyatga molik va agrar sohadagi muhim strategik mahsulotlarni eksport va import qilish bo'yicha qo'shimcha shartlarning qo'llanilishiga olib keldi.

Tashqi iqtisodiy faoliyatni amalga oshirishda ayniqsa kichik va o'rta biznes vakillari ko'p aziyat chekdi hamda logistika va yetkazib berish bilan bog'liq bo'lgan tashkiliy jihatlar, bojxona va deklaratsiya xizmatlari borasida ko'plab muammolarga uchradilar. Yuzaga kelgan holat pandemiya sharoitida tashqi iqtisodiy faoliyatni tashkil etishda bojxona jarayonlarini optimallashtirish va raqamlashtirish hamda biznes samaradorligini oshirishda ichki biznes jarayonlarini yengillashtirish, zamonaviy instrument va texnologiyalardan foydalanish zaruratini keltirib chiqarmoqda.

Bu borada 2020-yil 29-oktyabrda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan qabul qilingan "Koronavirus pandemiyasi davrida tashqi iqtisodiy faoliyat, turizm va qurilish sohasini qo'llab-quvvatlash to'g'risida"gi 665-sonli qarorida ham pandemiya jarayonlarining mazkur sohaga salbiy oqibatlarini yumshatish chora-tadbirlari masalasiga e'tibor qaratilgan.

Shu o'rinda pandemiya tashqi iqtisodiy faoliyatning muhim yo'nalishi bo'lgan xalqaro turizm sohasiga ham jiddiy ta'sir o'tkazdi. Yer yuzida har o'ninchi kishi turizm sohasida ish bilan band. Bu borada mamlakatimizda "Koronavirus pandemiyasi tufayli yuzaga kelgan iqtisodiy vaziyatda turizm sohasi subyektlarini qo'llab-quvvatlash va turizm infratuzilmasini rivojlantirish to'g'risi"dagi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 602-sonli qarorining qabul qilinishi, "Online tourism" platformasining ishlab chiqilishi, turizm subyektlariga pandemiya davrida soliq ta'tillari va subsidiyalarning taqdim etilishi, yer soliqlaridan ozod qilinishi kabi chora-tadbirlar qo'llanildi.

Shu munosabat bilan pandemiya sharoitida va undan keyingi davrda tashqi iqtisodiy faoliyat sohasida mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari, bu borada xorij mamlakatlari tajribasidan foydalanish imkoniyatlari masalasida taklif hamda ilmiy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Ushbu to'plamda pandemiya davrida jahon iqtisodiyoti rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari, pandemiya va undan keyingi davrda milliy xo'jaliklar tashqi savdo aloqalarining zamonaviy shakllarini rivojlantirish istiqbollari, Covid-19 pandemiyasining mamlakatlar tashqi iqtisodiy faoliyati rivojlanishiga ta'siri va ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari hamda yangi sharoitda xalqaro turizmni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va imkoniyatlari masalalariga bag'ishlangan ilmiy ma'ruzalar va maqolalar o'rin olgan.

кино-компаниялар томонидан «Базил», «Khuda Naafiz», «Al Safar» каби аудиовизуал махсулотлар тайёрланди.

3. *Зиёрат туризм.* Ўзбекистонда туризмнинг Зиёрат турини ривожлантириш ва унинг туристик хизматлар экспортидаги улушини ошириш бўйича қатор ишлар амалга оширилди. Бухорода 34 мамлакатдан ташриф буюрган 120 хорижий меҳмонлар иштирокида биринчи Зиёрат туризми Форуми ўтказилди. Зиёрат туризми билан ташриф буюрган сайёҳларга алоҳида қулайлик яратиш мақсадида меҳмонхоналарда янги талаблар жорий этилди, республика ҳудудидаги масжидларнинг харитаси ишлаб чиқилиб, мобил дастурга жойлаштирилди. Амалга оширилган ишлар натижасида, «CrescentRating» ташкилоти томонидан тузиладиган Глобал мусулмон туризми индексида Ўзбекистон 10 поғонага кўтарилиб 22-ўринни эгаллади.

4. *Тиббий туризм.* Ўзбекистонда тиббий туризмни ривожлантириш ва тиббиёт масканларига кўпроқ сайёҳларни жалб қилиш бўйича турли чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Хусусан, мамлакатнинг энг йирик давлат ва хусусий тиббиёт муассасалари билан ҳамкорликда конференциялар, ўқув семинарлари ўтказилмоқда. Бунда, сайёҳларга тиббий хизмат кўрсатишда хусусий тиббий клиникаларнинг ўрни катта. Маълумотларга кўра, 2020 йилда Ўзбекистонга тиббий мақсадларда ташриф буюрган чет эллик фуқаролар сони 60 мингдан ошди.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасида туризмни жадал ривожлантиришга оид кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 2019 йил 5 январдаги ПФ-5611-сон Фармони. <https://lex.uz/docs/4143188>.

2. 2019-2025 йилларда Ўзбекистон Республикасида туризм соҳасини ривожлантириш Концепцияси. Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси (www.lex.uz), 2019 йил 6 январь.

3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 28 майдаги “Коронавирус пандемиясининг салбий таъсирини камайтириш учун туризм соҳасини қўллаб-қувватлашга доир кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони. <https://lex.uz/docs/4831118>.

4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Туризм соҳасини санитария-эпидемиологик хавфсизликнинг кучайтирилган режими талабларига қатъий риоя қилган ҳолда ривожлантиришга доир кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 2020 йил 19 июндаги 4755-сонли Қарори. <https://lex.uz/docs/4862987>

PANDEMIYADAN KEYINGI DAVRDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA YECHIMLARI

AMONOVA M.O. - Buxoro davlat universiteti 3-bosqich talabasi
odilovna0600@gmail.com

KADIROVA SH. X. - Buxoro davlat universiteti o'qituvchisi
shafokatkadirova@gmail.com

Аннотация. Ushbu maqolada pandemiyadan keyin O'zbekistonda xalqaro turizmdagi muammolar, turizm infratuzilma holati, turizmni tashkil etishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari yoritilgan.

Аннотация. В данной статье рассматривается проблемы международного туризма после пандемии в Узбекистане, также состояние туристской инфраструктуры, проблемы организации туризма и пути их решения.

Abstract. This article describes the problems of international tourism in Uzbekistan in the post-pandemic environment, the state of tourism infrastructure, problems in the organization of tourism and ways to overcome them.

Kalit so‘zlar: *xalqaro turizm; turizm xizmatlari; transport xizmatlari; yoylashtirish; tibbiy turizm; rekreatsion maskan.*

Ключевые слова: *международный туризм; туристические услуги; транспортные услуги; размещение; медицинский туризм; рекреационный регион .*

Key words: *International tourism; tourism services; transport services; positioning; medical tourism; recreational area.*

Barchamizga ma'lumki, mamlakatimizda 2020-yilning mart oyi ikkinchi yarmidan boshlab koronavirus pandemiyasi sababli qat'iy karantin choralarini ko'rildi. Shu sababdan mamlakatimiz iqtisodiyoti jumladan, uning muhim tarmog'i hisoblangan turizmga ham salbiy ta'sir ko'rsatdi. Xalqaro avia, temir yo'l va avto qatnovlarning cheklanishi yurtimizga kelish istagida bo'lgan sayyohlar oqimining to'xtab qolishiga sabab bo'ldi. Pandemiya fonida joriy etilgan cheklovlar va ularning natijasida yuzaga kelgan global inqiroz oqibatlari tufayli turizm sohasi katta talofatlarga yuz tutdi. Xususan, 2020 - yilda O'zbekistonga tashrif buyurgan chet ellik sayyohlarning soni 96% ga kamayib, 1,5 mln nafarga tushib ketdi. Ko'rsatilgan sayyohlik xizmatlarining hajmi esa 261 mln dollarni tashkil etdi²⁹⁸. Shunday bo'lsada, turizm va unga yondosh sohalarni qayta tiklash, shuningdek, pandemiyadan zarar ko'rgan sohadagi tadbirkorlik subyektlarini qo'llab-quvvatlash maqsadida davlatimiz rahbari va Hukumatimiz tomonidan turizmga oid qator muhim hujjatlar imzolandi, chora va tadbirlar ko'rib chiqildi, qonun va farmonlar e'lon qilindi. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Koronavirus pandemiyasining salbiy ta'sirini kamaytirish uchun turizm sohasini qo'llab-quvvatlashga doir kechiktirib bo'lmaydigan chora-tadbirlar to'g'risida" 2020-yil 28-maydagi PF-6002-son Farmoni va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Turizm sohasini sanitariya-epidemiologik xavfsizlikning kuchaytirilgan rejimi talablariga qat'iy rioya qilgan holda rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" 2020-yil 19-iyundagi PQ-4755-son qarorlarini aytish mumkin²⁹⁹.

Buning natijasida mamlakatimizda turizm bo'yicha o'sish sur'atlari kuzatilganligini ta'kidlashim lozim. Har qancha harakat qilinsada pandemiya hali hanuzgacha inson hayot tarziga ta'sirini o'tkazib kelmoqda. Har yomonda bir yaxshi bor deyilganidek, karantin insonlarni uyga «qamal» qilib qo'ygani sababli insonlarni sayohatga, dunyo kezishga bo'lgan ruhiy ehtiyojlari ortdi va bu sababdan pandemiya yengillashgani bilanoq sayohatlar boshlandi. Xususan ichki turizm rivojlandi. Xalqaro turizmning ko'rsatkichlari esa sezilarli darajada o'zgarmadi. Bunga sabab, COVID-19 pandemiyasining odamlarda yuzaga keltirgan vahimasidir. Insonlar uylaridan, yaqinlaridan uzoqda bo'lib qolishdan qo'rquvdalar.

Yuzaga kelgan vaziyatni hisobga olgan holda, «Uzbekistan Safe travel guaranteed» («O'zbekiston. Xavfsiz sayohat kafolatlangan») loyihasi ishlab chiqildi. Bu loyiha sayyohlarga mo'ljallangan bo'lib, jahon standartlariga asoslangan sanitariya -epidemiologik xavfsizlikning yangi tizimi hisoblanadi. Turizm ob'ektlari va tegishli infraruzilmani, turistik xizmatlarni yangi sanitariya-gigiyena talablari asosida sertifikatlash quyidagilar uchun majburiy bo'ldi: barcha davlat chegara punktlari; havo, temir yo'l va avtobus bekatlari; moddiy-madaniy meros ob'ektlari, muzeylar, teatrlar va boshqalar. Shuningdek dunyo aholisining moddiy ahvolini ham inobatga olish lozim. Ko'plab soha tarmoqlarida ish batamom to'xtab qolgandi. Turizmni avvalgidanda yaxshiroq rivojlantirish uchun xizmat narxlarini barcha moddiy tabaqa vakillariga mos tarzda belgilash, sug'urta xizmatlariga joiz miqdorda imtiyozlarni kiritish, viza talablarini soddalashtirish kerak deb hisoblayman. Mamlakatlar orasida viza rejimini soddalashtirish fuqarolarning mobilliligini ta'minlash bilan bir qatorda rasmiylashtirish harajatlarini kamaytiradi va chet ellik sayyohlar oqimini ko'paytiradi. 2018-yilda 9ta davlat fuqarolar uchun O'zbekistonda vizasiz rejim qilingan bo'lsa, 2019-yilda 47 ta, 2020-yilda 20ta va 2021-yilda yana 5ta mamlakat fuqarolari uchun viza talablari turli muddat doirasida bekor qilindi³⁰⁰.

²⁹⁸ Mamatqulov X. M. Bektimirov A. B. Tuxliyev I.S. Norchayev A.N. Xalqaro turizm. Toshkent – 2009

²⁹⁹ <https://lex.uz/docs/-5031869>

³⁰⁰ <https://news.un.org/ru/story/2021/09/1410742>

Qo'shimcha qilib aytadigan bo'lsak, mamlakatimizda xalqaro turizmni rivojlantirish, chet ellik turistlarni jalb qilish, uchun xizmat ko'rsatish sifatini oshirish lozim. Masalan, turizmning asosiy xizmat ko'rsatish turi hisoblangan transport xizmatlarini olsak. Yo'llarning notekisligi va noqulayligi, sayohatchining ko'nglini xira qilibgina qolmay mamlakatimizga bo'lgan fikrini salbiy tomonga o'zgartiradi³⁰¹. Manziliga ko'ngildagidek yetib bormagan sayyohda turistik maskanga nisbatan, u qanchalik jozibador bo'lmasin, yaxshi fikr uyg'onmaydi. Misol tariqasida, o'zining sayohatim davomidagi tajribalarimdan kelib chiqqan holda, Navoiy viloyatida joylashgan «Sentop» rekreatsion hududiga dam olish jarayonida yo'llarning notekisligi sababli sayohat davomida turli toliqishlar yuzaga keldi va sayohatdan olgan ta'surotlarimizga salbiy ta'sir ko'rsatdi. Buning oqibatida, sayohat mobaynida infratuzilmaning holati sayohatchi kayfiyatiga va uning sayohatga bo'lgan ta'surotlariga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkinligi haqidagi xulosaga keldim.

Turizm sohasi kam xarajat qilib ko'p daromad qila olinadigan sohadir. Turizm xizmatlarini rivojlantirish o'z-o'zidan turizmdan keladigan daromadni yuksaltirish demakdir. Yuqorida ta'kidlaganimizdek, nafaqat transport xizmatlari balki, joylashtirish va ovqatlantirish xizmatlari ham sust ko'rsatgichlarga ega. Bu sohani sezilarli darajada rivojlantirish uchun muhim hatti-harakatlarni jadal suratda amalga oshirish lozim. O'lkamiz boy tarixga, go'zal urf-odat va o'zining takrorlanmas ta'mga ega milliy taomlariga ega. Bu xususiyatlar orqali ko'pgina turistlarini jalb qila olamiz, faqatgina bizga kuchli reklama va sifatli xizmat ko'rsatuvchi, malakali hodimlar yetishmaydi. Aynan, pandemiya sababli ham yurtimizda turizmni rivojlantira olamiz. Aniqroq qilib aytadigan bo'lsam, biz buyuk ajdodlari bor yurtda yashaymiz, Jumladan, Ibn Sino tibbiyot asoschisi, u tug'ilgan Afshona qishlog'i esa biroz bo'lsada nomdor. Bizda shunday xazina bor ekan nega undan foydalanmasligimiz kerak!? Fikrimcha, bu maskanda qishloq turizmini hamda tibbiy turizmni rivojlantirsa bo'ladi. Buning uchun biza yetarli imkoniyatlar bor.

COVID-19 pandemiyasi dunyo aholisini o'z sog'ligi haqida tashvishlantirib qo'ydi. Inson uchun jismonan sog'lik hamma narsadan muhim. Ruhiy sog'likchi? Inson ma'nan hordiq chiqarishi, oila a'zolari bilan vaqt o'tkazish, birga dam olishi uchun mamlakatimizda foydalanilmaydigan sokin go'shalar talaygina. Yangi turistik maskanlar yaratish uchun bizda imkoniyatlar bor. Mavjud turistik maskanlar ham yetarlicha turistni jalb qilmayapdi³⁰².

Xulosa o'rnida, O'zbekistonda sayyohlik sohasini innovatsiya va raqamlashtirish orqali o'zgartirish zaruriyati mavjud. Egallanmagan imkoniyat sifatida endi rivojlanayotgan agro va tibbiy turizm kabi bozor segmentlarini rivojlantirish lozim. Turizmni rivojlantirishning jahon amaliyoti shuni ko'rsatadiki, mazkur industriyani yuqori daromadli sohaga aylantirish uchun davlat va xususiy sektordagi barcha ishtirikchilarning sa'y-harakatlarini birlashtirish va mustahkamlash zarur. Bunda, hukumatning roli xalqaro, hukumat va xususiy sektor darajalarida turizm sohasidagi rivojlanish siyosatini mubofiqlashtirish va rejalashtirishni ta'minlaydi. Mavjud muammolarni tezkor va sifatli hal etish pandemiyadan keyingi davrda yurtimizda turizm imkoniyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mamatqulov x. m. bektimirov a. b. tuxliyev i.s. norchayev a.n. xalqaro turizm. toshkent – 2009298
2. Kadirova s. h. the significance of transport services in the tourism marketing //студенческий вестник. – 2018. – №. 10-5. – с. 64-66.
3. <https://yuz.uz/ru/news/pandemiya-i-turizm-globalnaya-ekonomika-mojet-lishitsya-bolee-4-trln-dollarov>
4. <https://news.un.org/ru/story/2021/09/1410742>
5. <https://lex.uz/docs/-5031869>

³⁰¹ Kadirova S. H. The significance of transport services in the tourism marketing //Студенческий вестник. – 2018. – №. 10-5. – С. 64-66.

³⁰² <https://yuz.uz/ru/news/pandemiya-i-turizm-globalnaya-ekonomika-mojet-lishitsya-bolee-4-trln-dollarov>

MUNDARIJA

KIRISH.....	3
-------------	---

YALPI MAJLIS

ФОЗИЛОВ Р.П. ДУНЁДА COVID ИҚТИСОДИЁТИ ШАРОИТИДА ГЛОБАЛ РАҚОБАТ СЦЕНАРИЯСИ (<i>АҚШ ВА ЕВРОПАНИНГ ХИТОЙГА ҚАРШИ ТАКТИКАСИГА БИР НАЗАР</i>).....	4
ИСАКУЛОВ Ш.Н. ВНЕШНЯЯ ТРУДОВАЯ МИГРАЦИЯ ИЗ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В ПЕРИОД ПАНДЕМИИ	10
АХУНОВА Г.Н., АХМЕДОВА Г.У. ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ ВОЗДЕЙСТВИЯ МИРОВОЙ ПАНДЕМИИ	14
РАСУЛОВ Т.С. COVID-19 ПАНДЕМИЯСИНИНГ ЖАҲОН ИҚТИСОДИЁТГА ТАЪСИРИНИНГ ОҚИБАТЛАРИ.....	18
АЧИЛОВА Л.И. ВЛИЯНИЕ ПАНДЕМИИ НА ТУРИЗМ	23
AMMAR YOUNAS. TECHNO-LEGAL PROGRESSION IN CENTRAL ASIA DURING COVID-19: A CASE OF UZBEKISTAN.....	25
SHIRAZ KHAN. DEVELOPMENT SCENARIO & SITUATION POST PANDEMIC OF ECONOMY & PROSPECTS OF TOURISM & HOSPITALITY INDUSTRY	27

1-SHO‘BA. PANDEMIYA DAVRIDA JAHON IQTISODIYOTI RIVOJLANISHINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

НАРОВ У.И. РОЛЬ ИННОВАЦИИ В РАЗВИТИИ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОРГОВЛИ В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ И ЕЕ ПОСЛЕДСТВИЙ	30
KADIROVA Z.A., GAZIEVA S.S. REGULATION OF INTERNATIONAL LABOR MIGRATION IN TERMS OF PANDEMIC.....	33
ГУЛЯМОВА А.Л. ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ СЕКТОРА ИКТ В МИРОВОМ ХОЗЯЙСТВЕ.....	36
ОРЗУКУЛОВА З.А. ВЛИЯНИЕ ПАНДЕМИИ НА МИРОВУЮ ЭКОНОМИКУ И ПЕРСПЕКТИВЫ ВОССТАНОВЛЕНИЯ	38
ERKABOYEV A. PANDEMIYA DAVRIDA JAHON IQTISODIYOTI RIVOJLANISHINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	40
ISMOYILOV B.U. REGIONAL TRENDS IN MIGRATION AND REMITTANCES AFTER THE COVID-19 PANDEMIC	44
ЭСАНАЛИЕВА К. ХАЛҚАРО КАПИТАЛ ҲАРАКАТИ ВА УНИНГ ОБЪЕКТИВ ОМИЛЛАРИ ВА ШАРТ-ШАРОИТЛАРИ.....	48
МАХАММАТОВА Д. М. МЕЖДУНАРОДНЫЙ БИЗНЕС В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ.....	51
ФАТТОХОВ С.А. ХАЛҚАРО МОЛИЯ БОЗОРИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ МУАММОЛАРИ.....	53
ISOKULOVA M. THE GLOBAL ECONOMIC OUTLOOK DURING THE COVID-19 PANDEMIC	56

ДЖАМАЛОВА А.М. ВЛИЯНИЕ ПАНДЕМИИ COVID-19 НА МЕЖДУНАРОДНУЮ ТОРГОВЛЮ УСЛУГАМИ	58
XASANOVA M.O. PANDEMIYA SHAROITIDA JAHON IQTISODIYOTINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	61
ABDUZUHUROVA A. THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE GLOBAL ECONOMY	64
XOJIEVA F. B. COVID-19 PANDEMIYASINING MAMLAKATLAR TASHQI IQTISODIY FAOLIYATI RIVOJLANISHIGA TA'SIRI VA IJTIMOY-IQTISODIY OQIBATLARI	66

2-SHO'BA. PANDEMIYA VA UN DAN KEYINGI DAVRDA MILLIY XO'JALIKLAR TASHQI SAVDO ALOQALARINING ZAMONAVIY SHAKLLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI

ЭРМАМАТОВ Ш.Ж. ЎЗБЕКИСТОН ҲУДУДЛАРИ ТАШҚИ САВДОСИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ ЗАМОНАВИЙ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ	69
ГОЙИБНАЗАРОВ Ш.Г. ВОПРОСЫ МЕДИАЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН КАК ФАКТОР РАЗРЕШЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИХ КОНФЛИКТОВ.....	73
ҲАҚБЕРДИЕВ Қ.Қ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ САВДОСИНИНГ ДИНАМИКАСИ ВА ТАРКИБИЙ ЖИҲАТЛАРИ	76
АБДИРАШИДОВ А.А. ИСТЕЪМОЛ ТОВАРЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САНОАТИДА ЯНГИ РИСК ВА ИМКОНИЯТЛАР.....	81
ЗИЯДУЛЛАЕВА Л.С. О НЕКОТОРЫХ АСПЕКТАХ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ САУДОВСКОЙ АРАВИИ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ	83
AMMAR YOUNAS. TECHNO-LEGAL PROGRESSION IN CENTRAL ASIA DURING COVID-19: A CASE OF UZBEKISTAN.....	86
ТАЛИПОВА Н.Т. ИНТЕГРАЦИОННОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО КАК ФАКТОР СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ УЗБЕКИСТАНА	88
КАМИЛОВА М.Х. ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ МОДЕРНИЗАЦИИ И ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	91
YUSUPOV A.S. EXPORT STRATEGY IN TRADE INTEGRATION PROCESS	97
ДОДИЕВ Ф.Ў. ПОСТПАНДЕМИЯ ШАРОИТИДА БАНКЛАРДА ХОРИЖИЙ МОЛИЯВИЙ РЕСУРСЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШНИ РИВОЖЛАНТИРИШ.....	100
ХОЛМАТОВ Б.Д. ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБОРОТА В БАНКАХ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИЙ.....	102
SHARIFZHANOVA N.M., GAYRATOVA N.N. MOBILE COMMERCE IN THE DEVELOPMENT OF THE REGIONAL DIGITAL ECONOMY	104
ХАСАНОВА Д. Р. ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ COVID-19 НА АВИАЦИЮ И ТУРИЗМ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	108
ISAMUHAMEDOVA G.S. INTERNATIONAL LABOR MIGRATION IN TERMS OF PANDEMIC	111
TURDIQULOV F.R. PANDEMIYA DAVRIDA IPO - INQIROZNI YUMSHATISH VOSITASI SIFATIDA.....	113
CHORIYEV O'N. COVID-19 PANDEMIYASI DAVRIDA YAPONIYA KOMPANIYALARI XALQARO FAOLIYATINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	117

АБДУРАСУЛОВ Ж.А. COVID-19 ПАНДЕМИЯСИНИНГ МАМЛАКАТЛАР ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТИ РИВОЖЛАНИШИГА ТАСИРИ ВА ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ ОҚИБАТЛАРИ	121
ВАХРАМОВА S.SH. COVID-19 PANDEMIYASI DAVRIDA YAPONIYA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATI O'ZGARISH VEKTORLARI.....	125
БАХТИЁРОВА Д. ПАНДЕМИЯ ШАРОИТИДА РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ХУСУСИЯТЛАРИ.....	128
ТОИРОВ Ж. ХИТОЙ ТМКЛАРИНИНГ 2016-2020-ЙИЛЛАРДАГИ ИНВЕСТИЦИОН ФАОЛИЯТИ.....	131
АБДУМАННОНЗОДА Н. ТАШҚИ САВДОНИ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ТАРТИБГА СОЛИШ УСУЛЛАРИ	138
ЖУРАЕВА Ф. ВАКЦИНАЦИИ ОТ COVID-19 ДЛЯ ПУТЕШЕСТВИЙ В СТРАНАХ ЕС И США.....	142
MIRG'UYOSOVA Z. O'ZBEKISTONDA SAVDO-SOTIQ JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISH	145
ABDUVALIYEVA U. O'ZBEKISTON BANK SEKTORIGA KIRITILAYOTGAN ISLOM BANKI DARCHALARI FAOLIYATINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	149
IKRAMOVA N. COVID-19 PANDEMIC AND INTERNATIONAL MIGRATION CAUSE AND EFFECTS.....	152
ВАЛИЕВ Б. ЎЗБЕКИСТОН ВА КОРЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ ЎРТАСИДАГИ САВДО-ИҚТИСОДИЙ ВА ИНВЕСТИЦИЯ АЛОҚАЛАРИНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ..	155
ХАШИМОВ П.З., НИҒМАТОВ Б.А. РИВОЖЛАНГАН МАМЛАКАТЛАРДА МАХСУС ИҚТИСОДИЙ ЗОНАЛАРНИНГ ЮЗАГА КЕЛИШИ ВА РИВОЖЛАНИШИ ХУСУСИЯТЛАРИ.....	158
ABDURAKHMANOV A. THE CONSEQUENSES AND PROSPECTS OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN TERMS OF PANDEMIC.....	162
ХУДОЙБЕРДИЕВ И. ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИГА ЖАЛБ ЭТИЛГАН ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИНГ МОЛИЯЛАШТИРИШ МАНБАЛАРИ БЎЙИЧА ТАРКИБИГА ПАНДЕМИЯНИНГ ТАЪСИРИ	165
АСРОРОВ Х. ВЛИЯНИЕ ПАНДЕМИИ COVID 19 НА ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН В ПРОЦЕССЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....	168
ABDUMANNONZODA N. THE POLICY OF PROTECTIONISM IN TERMS OF PANDEMIC	172
МАМАТҚУЛОВА Ҳ. ENHANCE INTERNATIONAL TRADE AND TRANSPORT FACILITATION IN PERIOD OF PANDEMIC.....	174
ISMOILOV D. ХИТОЙДА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЙОТНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ЭЛЕКТРОН ТИЖОРАТ ТИЗИМЛАРИНИНГ О'РНИ	177
 3-SHO'VA. COVID-19 PANDEMIYASINING MAMLAKATLAR TASHQI IQTISODIY FAOLIYATI RIVOJLANISHIGA TA'SIRI VA IJTIMOY-IQTISODIY OQIBATLARI	
ТУХЛИЕВ Н. ПАНДЕМИЯ ШАРОИТИДА ЖАҲОН ВА МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТЛАР РИВОЖЛАНИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ	180
СТЕЦЕНКО И.П. ПРОЦЕССЫ ДИГИТАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ ЛАТВИИ В ПЕРИОД ПАНДЕМИИ.....	182

РАХИМОВА Х.У. ВОЗМОЖНЫЕ МЕРЫ СТАБИЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ ПОСТПАНДЕМИИ	186
ХОЛМАТОВ Н.Б. КОРОНАВИРУС ПАНДЕМИЯСИ ДАВРИДА ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЙ СИЁСАТИДАГИ ИНСТИТУЦИОНАЛ ЎЗГАРИШЛАР	188
АБДИРАШИДОВ А.А. ИСТЕЪМОЛ ТОВАРЛАРИ АЙЛАНМАСИНИНГ РАҚАМЛИ МУНОСАБАТЛАРГА ТРАНСФОРМАЦИЯСИ ЖАДАЛАШИШИДА ПАНДЕМИЯНИНГ РОЛИ	193
БАЗАРОВА Ф.Т. ЎЗБЕКИСТОН ТЎҚИМАЧИЛИК САНОАТИ ЭКСПОРТИДАГИ ЗАМОНАВИЙ ТЕНДЕНЦИЯЛАР	195
САТТИКУЛОВА Г.А. ПАНДЕМИЯНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ САВДО ҲАЖМИ ВА ИЖТИМОЙ ХАРАЖАТЛАР ТАРКИБИГА ТАЪСИРИ	197
ҲАҚУБОВА Ҳ. THE ROLE OF VALUES AND CULTURAL VALUES IN COVID IMPACT: EXAMINING FRAMERWORS AND NEED FOR RESEARCH	201
САЛИХОВА А.М. БЛИЖНИЙ ВОСТОК И СЕВЕРНАЯ АФРИКА В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ	203
АСРОРОВ Ш.А. ВЕРТИКАЛЬНОЕ СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО - СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО БУДУЩЕГО: РЕШЕНИЕ БОЛЬШОЙ ПРОБЛЕМЫ	205
РАСУЛОВ Ш. Б. ТИЖОРАТ БАНКЛАРИДА КИБЕРХАВФСИЗЛИКНИ ТАЪМИНЛАШ (CYBER SECURITY IN COMMERCIAL BANKS)	208
САЛАЕВ Д.С. КАРАНТИННИНГ ИҚТИСОДИЙ ОҚИБАТЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИГА САЛБИЙ ТАЪСИРИГА ҚАРШИ КЎРИЛАЁТГАН ЧОРАЛАР	211
НИЯЗАЛИЕВ Ж.Ю. ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: ПЕРСПЕКТИВЫ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА	214
ҚОДИРЖОНОВ А.М. ВЕРТИКАЛ ИХТИСОСЛАШУВ ВА ҚЎШИЛГАН ҚИЙМАТ ЗАНЖИРИ	219
МОҲЛИҲОВ Е.В. WORLD TRADE ORGANIZATION AND UZBEKISTAN'S ECONOMIC GROWTH	222
МУСАЕВА Р.А. ВЛИЯНИЕ ПАНДЕМИИ COVID-19 НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ НАУКИ, ТЕХНОЛОГИЙ И ИННОВАЦИЙ	225
ТАЛІРОВА В.В. INNOVATIVE FACTORS OF DEVELOPMENT OF SECTORS OF THE ECONOMY OF UZBEKISTAN	229
ТУЛАНОВА О.А. ПАНДЕМИЯ ШАРОИТИДА ГАРОВ БАҲОЛАШ ТИЗИМИНИ МУСТАҲКАМЛАШ МАСАЛАСИ ВА ИЛҒОР ТАЖРИБА	232
МАДРАКНИМОВА М.О. EVALUATION OF FOREIGN TRADE POTENTIAL OF THE REGIONS	234
ОЛИМОВ А. ДАВЛАТ БЮДЖЕТ ТИЗИМИ ВА УНИНГ ТАМОЙИЛЛАРИ	237
МАРДОНОВ Ш.Ш. ГЛОБАЛЛАШУВ ШАРОИТИДА АГЛОМЕРАЦИЯЛАРНИНГ МАМЛАКАТ ИҚТИСОДИЁТИДА ТУТГАН ЎРНИ	240
ТОХИРХУЖАЕВ Ш.Р., ОМОНОВ З.О. НЕОХОДИМОСТЬ УСИЛЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ИНФОРМАЦИЙ В ПЛАТЁЖНЫХ СИСТЕМАХ В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ	243
МИРҲАЙДАРОВА Ш.М. ЎЗБЕКИСТОНДА ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИНГ ТАРМОҚ ТАРКИБИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР ЙЎНАЛИШЛАРИ	246

ХАСАНОВА Ж.Н., АХМЕДОВА Ю.А. МЕЖДУНАРОДНЫЙ ТУРИЗМ В ЭПОХУ COVID-19	315
BEKBERGANOV I. COVID -19 PANDEMIYASINING XALQARO TURIZM RIVOJLANISHIGA TA'SIRI (HINDISTON MISOLIDA).....	320
BEKMURODOVA F.A. THE AFFECT OF GLOBAL PANDEMIC TO THE STANDARDS OF INTERNATIONAL YOUTH TOURISM: CHANGES IN THE ECONOMIC INDICATORS	323
ABDULLAEVA SH.E., BEKTOSHEV Z. SH. INITIAL THOUGHTS OF COVID-19 UNEXPECTED CONSEQUENCES FOR TOURISM.....	327
YAZDANOVA SH. T., ESHONQULOVA S. D. KORONAVIRUS PANDEMIYASINING TURIZM SOHASIGA VA MUZEYLAR FAOLIYATIGA KO'RSATGAN TA'SIRI.....	329
ХАЛИМОВА М.О. ПАНДЕМИЯ ШАРОИТИДА ТУРИСТИК ФИРМАЛАР ФАОЛИЯТИНИ ОПТИМАЛЛАШТИРИШНИНГ ИННОВАЦИОН МЕХАНИЗМЛАРИ	334
KARIMOVA SH. O. TURKIYA VA O'ZBEKISTON TURIZMIDA PANDEMIYANING INVESTITSİYALAR MUHITIGA TA'SIRI	341
AZIZOVA N.T., ATADJANOVA G. TURIZMDA XAVFSIZLIK MASALALARI.....	344
MIRZAYEVA D. U. PANDEMIYA SHAROITIDA RIVONLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA TURIZM INFRATUZILMASIDAGI O'ZIGA XOSLIKLAR.....	347
ABDULLAYEVA SH. E., HOJIMURODOV U.B. COVID-19 PANDEMIYASI DAVRIDA FRANSIYA TURIZMI	349
ХУСАНОВ З. ПАНДЕМИЯ ШАРОИТИДА ЎЗБЕКИСТОН ТУРИЗМ СОҲАСИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ АЙРИМ ХУСУСИЯТЛАРИ.....	351
AMONOVA M.O., KADIROVA SH. X. PANDEMIYADAN KEYINGI DAVRDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA YECHIMLARI.....	354
UMAROV O. HALOL TURIZM VA UNGA PANDEMIYANING TA'SIRI	357
MUHSINOV A.N., ABDURAXMONOV F.X. COVID-19 PANDEMIYASI DAVRIDA TURIZMDA REKLAMANING ROLI	359
NARZULLAYEVA G.S., QODIROVA D.R. COVID-19 PANDEMIYASINING MAMLAKATLAR TURIZM SOHASIGA TA'SIRI VA IJTIMOIIY-IQTISODIY OQIBATLARI.....	361
ABDUSALOMOVA D.X. PANDEMIYA SHAROITIDA XALQARO TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI VA IMKONIYATLARI.....	363
ALIMOV SH. KORONAVIRUS DAVRIDA TURIZM SOHASI RIVOJLANISHINING TAHLILI	367
ЗИЁДУЛЛАЕВ Д.Ш. ЎЗБЕКИСТОНДА COVID-19 ПАНДЕМИЯСИ ШАРОИТИДА ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ.....	369
FARMONQULOVA D.D. COVID-19 PANDEMIYASINING TURIZM RIVOJLANISHIGA TA'SIRI VA AXBOROT TECHNOLOGIYA VOSITALARI YECHIMLARI.....	372
SOTVOLDIEV U. A. IMPACT OF COVID-19 VIRUS ON TOURISM IN UZBEKISTAN	374
IBROKHIMOVA A.A. CHANGES IN CONSUMPTION AND TRAVEL CHARACTERISTICS DURING COVID-19 PANDEMIC	377
РАСУЛКУЛОВА З. А. ОСОБЕННОСТИ И ВОЗМОЖНОСТИ РАЗВИТИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ТУРИЗМА В ПЕРИОД ПАНДЕМИИ.....	381

РАЖАБОВА Д. Ш. ПАНДЕМИЯ И ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	385
АБДУЛЛАЕВА Ш.Е., САМАНДАРОВА К.Р. ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ТУРИЗМ САЛОҒИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ.....	388
ABDURAHMONOVA Z.O. O‘ZBEKISTONDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING JAHON TAJRIBASI: MUAMMO VA YECHIMLAR	390
НАУДАРОВА М. PANDEMIYA DAVRIDA XALQARO TURIZM RIVOJLANISHINING ASOSIY YO‘NALISHLARI VA IMKONIYATLARI	394

**“POSTPANDEMIYA SHAROITIDA TASHQI IQTISODIY
FAOLIYAT: MUAMMO VA YECHIMLAR**

**MAVZUSIDA XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMANI
ILMIY MAQOLALAR VA MA’RUZALAR TO‘PLAMI**